Поштарина плаћена у готовом.

НОВИ САД
петак,
17 децембра 1937
Година III - Бр. 284 (773)

Излази свакодневно
осим понедељника
Месечна претплата 20 дин.
за земљу, 50 за иностранство
Примерак 1 динар
Огласи по тарифи

ДАН

ДАН
независни информативни
дневник

Уредништво и администрација:
Краља Александра ул. бр. 7
Телефони: 21—05 и 21—06
Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду
број 58.460
Поштански фах бр. 178

Њ. В. ГРЧКИ КРАЉ ЂОРЂЕ ДРУГИ

допутовао је у Београд

Београд, 15 децембра. (А. А,) — Данас у 10 часова, при повратку из иностранства за Атину, допутовао је у Београд Њ. В. Грчки Краљ Ђорђе Други. На станици у Топчидеру Високог Госта дочекали су Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле, грчки посланик са госпођом и особље Посланства, Министар двора, први аћутант Њ. В, Краља, Маршал Двора и управник Двора. После поздрава Њ. В. Грчки Краљ Ђорђе Други и Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле одвезли су се у Бели Двор.

БУЏЕТСКА ДИСКУСИЈА У ФИНАНСИСКОМ ОДБОРУ

Експозе Министра правде г. Симоновића

Београд, 16 децембра. — На данашњој седници Финансиског одбора г. Милан Симоновић, министар правде, дао је следећи експозе:

„На терет Министарства правде долазе следеће установе: само Министарство; редовни судови, државна тужиоштва, грунтовнички уреди са повереништвима за оснивање земљишних књига, управни судови, казнени заводи са заводима за извршење мера безбедности, домови за поправљање деце и млађих малолетника, верске управе признатих вероисповести.

Досадашњи буџет за 1937—38 годину, не рачунајући издатке за личне и породичне пензије бивших чиновника и службеника овог ресора, износи 354,451.400 динара. Нови предлог Закона о буџету предвиђа износ тих расхода на 394,882.711 динара, што значи да нови буџет за 1938—39 годину треба да буде већи за 35,430.711 динара.

Г. министар је, затим, изнео детаљне разлоге, који су неизоставно налагали ово повећање.

Предложеним повећањем повећао би се број чиновника и службеника овог Министарства укупно са 1.055 лица. Поторна је чињеница да је велики број судова, почев од највиших, па до најнижих, преоптерећен пословима који су у застоју. Тај застој изазива разумљиво незадовољство и протесте код заинтересованих, а у највећој мери долази од недовољног броја особља. Предвиђеним повећањем ,иако се неће ни свуда ни у потребној мери томе злу помоћи ,сигурно је ,пак, да ће се већи број судова растеретити и многи од њих оспособити за брзи и експедитивнији рад.

На крају свога излагања морам да истакнем да дубоко жалим што нам наша садашња финансиска сретства и и друге државне, признајем прешније, потребе нису дозволиле да приликом израде овог буџета задовољимо и многе друге потребе овог ресора, које у општем интересу треба што пре задовољити. Међу такве неодложне и врло хитне потребе спадају на првом месту изградње судских зграда у многим местима, изградња судских затвора и појединих казнених завода, као и завода за извршење мера безбедности и домова малолетника .Нарочито питање изградње зграда за неке судове, као и за известан, одиста, мањи број судских затвора, постало је тако неодложно, да, иако није могло добити задовољења у овом буџету, оно остаје, ипак, отворено и решењу истога мораће се што пре приступити.

Верујући да је из овог излегања Финансиски одбор стекао уверење да се предвиђеним повећавањем у буџету Министарства правде само један мањи део најнужнијих потреба за што бољим правосуђем задовољава, ја вас молим да га усвојите без измена.

После експозеа г. Министра развила се дискусија у којој су учествовали гг. Гавран бег Капетановић, др. Јуре Коце инж. Никола Кабалин и Павао Матица. У дискусији је, углавном истакнуто, да је буџет Министарства правде незнатно повећан, и то према потребама које се указују у томе ресору, нарочито у погледу оправке постојећих и подизања нових судски хзграда, оснивања нових среских и окружних судова итд. Дискусија се наставља.

На свечан начин отворен је саобраћај на новој железничкој прузи Копривница—Вараждин

Копривница, 16 децембра, (А. А.) Данас у 10 часова пре подне, на врло свечан начин, пуштена је у саобраћај нова железничка пруга Копривница—Вараждин. Ова је пруга врло значајна за целу Подравину. Рађена је у државној режији. Њена изградња долази у најевтиније пруге, јер километар није стајао ни милион динара. Дужина нове пруге је 42 км. Нова пруга растерећује главну пругу Зидани Мост—Загреб. Има врло велику економску важност за целу Подравину, где је јако развијена индустрија, која ће отварањем нове пруге још више кренути напред. Новом пругом Копривница—Вараждин скраћена је пруга Марибор—Осијек за читавих 100 километара, што значи врло много за саобраћај у овим крајевима, који су економски јаки, а индустриски развијени.

Како је отварању ове пруге придавано нарочити значај, то је на њено отварање још синоћ кренуо министар саобраћаја г. др. Мехмед Спахо специјалним возом из Београда. С њим заједно пошао је помоћник Министра саобраћаја г. др. Шнелер; затим бивши помоћник г. Сењановић; народни посланик г. Нурија Поздерац; претседник Управног одбора Агенције Авале г. Стјепо Кобасица; генерални директор Државних железница г. Димитрије Наумовић; сви начелници, саветници и шефови отсека Министарства саобраћаја. Истим возом допутовао је на свечаност и бригадни генерал г. Петровић, који заступа г. Министра војске; тако исто и пуковник г. Ракочевић, који претставља Главни генералштаб. На свечаност је дошао и гувернер Народне банке г. Радосављевић. Овој композицији придружио се јутрос велики број званица у Загребу. Тако је из Загреба кренуо на свечаност загребачки надбискуп г. др. Алојзије Степинац; затим претседник Сената г. др. Мажуранић; командант Армије генерал г. Јуришић; бан Савске бановине г. др. Ружић; министри гг. Врбанић и Летица; претседник Загребачке општине г. Пејчић; претседник Трговинске коморе г. Милошевић и већи број угледних гостију и званица.

ЛЕТОНСКА ТРГОВИНСКА ДЕЛЕГАЦИЈА У БЕОГРАДУ

Почетак преговора за закључење новог трговинског уговора

Београд, 16 децембра. — Синоћ је у Београд допутовала летонска трговинска делегација, коју сачињавају претседник г. Јавис Волмарс, помоћник директора трговине и индустрије у Министарству финансија, а чланови делегације су г. Ерикс Иген Беркс секретар Летонског посланства у Прагу и г. Маргерс Линде, референт за трговинске уговоре. Циљ делегације је да поведе нове преговоре, ради закључења трговинског уговора између Краљевине Југославије и републике Летоније. Између наше земље и Летоније закључен је још у октобру 1928 године уговор о трговини и пловидби са важношћу од годину дана. Међутим, како је тај уговор перманентно продужаван, остао је и надаље на снази.

Иницијативом летонске владе решено је, међутим, да се поведу нови трговински преговори, како би се његове одредбе прилагодиле садашњој ситуацији и новим потребама, закључењем новог аранжмана. Најважнији наши извозни артикли за Летонију јесу дрво и кожа, а исто тако и салама, хмељ и кудеља. Из Летоније увозимо, углавном, обућу од каучука и конзервирану рибу. Трговински биланс наше државе са Летонијом био је све до 1935 године пасиван. 1936 године салдо је био активан за 500 хиљада динара, а 1937 године, у првом полугођу, један милион динара. *(Дан)*

—о—

Увоз нашег дрвета у Француску

Београд, 16 децембра. — Према информацијама, којима располаже ваш дописник, извоз дрвета у Француску биће решен на овај начин. У 1938 Француска нам је доделила контингенте од 30 хиљада тона за Француску, а исто толико и за Аустрију. Увозна такса у Француску и Алжир фиксирана је на осам франака. Увозне дозволе издаваће се у року од 15 дана на почетку свакога полугодишта. Постојећа контрола цена неће бити сметња за искоришћавање нашег контингента, под условом да се наше дрво продаје јевтиније од француског. *(Дан)*

О КЊИГАМА ЗА НАРОД

Потребно је врло много радити за наше село

Хвала „Дану“, што је своје ступце отворио претресању овога питања, о коме је пре годину дана у Немачкој (а вероватно и другде) одржана анкета врло угледних научника.

Како читамо ,једни су за јединствену књижевност, будући и народ чита и разуме све, што је добро писано. Они су противни „популарној књижевности“, која потсећа на старе календаре.

Ако се овде мислило на лепу књижевност, а изгледа делом тако, ово је становиште исправно. Омир је певао целом грчком народу, а исти је случај и са нашом народном поезијом. Знамо сељаке, који су се на лествицама штива успели до Толстоја и Дестојевског. Мали Жак у славном роману Алфонса Додеа чита пред радничком фамилијом Дантеа и славна епизода Франческе да Римини наилази „у тој неукој и простој средини... на неочекавани одјек“. (Забавник Српске Књижевне Задруге 23 страна 239—241).

Али, не ради се о лепој књижевности, него о науци. И будући у првом реду мислимо на сељака, принуђени смо, да овде поновимо оно опште место, да је данас пољопривреда постала науком. Знамо сељака, коме је један савет „Пољопривредног Гласника“, — тога угледног часописа, који нам чини част, — донео лепу корист.

У Немачкој постоји т. зв. „Кураториум Рајха за технику и пољопривреду“. Тај кураториум је упутио влади Рајха меморандум, у којем опадање пољопривреде приписује делом недовољном школовању пољопривредника, који „не схваћају исправно економску вредност нових начина рада те не разумеју довољно техничку производње, у погледу избора, него и манипулисања машина и справа. Научни и технички напреци, који процес пољопривредне производње упропашћавају и појевтињују и чија је вредност у напредним газдинствима доказана уопште не доспевају до великог броја сељачких газдинства, или их ова мало разумеју. И, док у Немачкој једва 30 од сто будућих економа пролази кроз пољопривредне школе, — дотле се у Холандији за будући позив школује до 90 од сто пољопривредне омладине“.

Тако најкомпетентније место Немачког Рајха. Па зар ми да тврдимо, да је код нас добро и да сељаку само треба дати земље, те ће све бити у реду!

Потребно је врло много радити на подизању нашега села и у том раду популарне књиге, које уносе народу резултате науке, јесу једно важно сретство.

Ми ту не мислимо само на књиге, које говоре о пољопривреди, него и на књиге, које шире сељаков духовни хоризонт и дижу општу народну културу.

Како се има тај рад организовати и спроводити, то ће одлучити за то позвани, а нама нека је овде слободно само толико напоменути, да је „популаризовање науке уметност, која није сваком дана“.

Матица Српска у томе има лепа искуства. Сећамо се њених књига за народ, које су биле богате разноврсном садржином и на којима су радили наши многи одлични научници и просветни радници, Да напоменемо н. пр. Милутина Јакшића, др-а Јована Радонића, Светозара Савковића и многе друге.

Како би Матица Српска данас тај рад обновила, то би сигурно сви наши фактори, а у првом реду наши широки народни слојеви са радошћу поздравили.

У вези са овим, а с погледом на претстојећу двадесетогодишњицу народног нам Уједињења били бисмо слободни предложити да се у Новом Саду оснује висока Народна школа или бар пољопривредна школа, каквих мала Данска има много, а којима она дугује свој напредак, и о којима нам је г. Јован Искрољев на овогодишњој матичиној скупштини и на основу личних опажања онако лепо говорио.

Када би се сви позвани фактори о овоме што пре посаветовали, када би Банска управа ово прихватила и материјално помогла, када би свака општина наше простране Бановине ма и о свом трошку послала у ту школу у зиму 1938—1939 по једног свог интелигентног и науке жељног пољопривредника, — могао би Нови Сад на дан 25 новемдра 1938 године бити сведок једног дивног призора, да поред остале многобројне школске омладине продефилују кроз њега и слушаоци те Народне школе, у којој би било заступљено свако место Бановине и која би значила дивну тековину минулих и још дивнију залогу напретки идућих двадесет година народног нам живота.

Др. ЈОВАН ПИВНИЧКИ

ЈЕДНА ЛЕПА СОКОЛСКА МАНИФЕСТАЦИЈА

Такмичења Савеза словенског соколства биће одржана 19 о. м. у Новом Саду

Праг, децембра. — У четвртак 16 децембра у 14 часова креће се из Прага за Нови Сад група такмичара Чехословенске Обце Соколске, где ће у недељу 19 децембра бити одржана такмичења Савеза Словенског Соколства.

У вези с тим путом изабраног друштва чехословачког соколства у Југославији посетио је Ваш дописник Тиршов дом, где је од стране водећих чинилаца био информисан о значају соколских такмичења у Новом саду.

Сестра Марие Провазњикова, начелница жена, примила је Вашег дописника у свом радном кабинету, украшеном портретима Масарика, Пушкина, фотографијама из ранијих соколских слетова, и лаворовим венцом са тракама.

Иако је било тек десет часова, сестра Провазњикова је већ изгледала прилично уморна. Групи младих соколица у вежбачком оделу давала је баш у веселом разговору потребна упутства за ванредну школу предњих вежбача. Скоро сваког минута звони телефон и улазе соколски чиновници. На столу стоји шољица црне каве за освежење. Већ је изгледало, да ће веома тешко бити о нечем говорити, кад је таква ситуација.

Но, коначно је сестра Провазњикова све оставила на страну и веома љубазно рекла: „Морате ми опростити. Слетске припреме и текући послови исцрпљују све моје силе. Од 7 часова ујутро па све до 22 часа радимо сада непрекидно. Коначно, то је споредна ствар, али што се тиче Југославије,ја тамо сада први пут одлазим. То ме нарочито весели. Путује нас 14 соколица и 14 сокола. У женском друштву сестре Божена Добешова, Власта Фолтова, Власта Дјеканова, Милада Палфиова, Здјенка Вержмиржова и Марие Вјетровска наше су такмичарке са Берлинске Олимпијаде. Соколице ће учествовати у простим такмичењима и у такмичењима на неким справама. Та такмичења заправо претстављају припрему за међународна такмичења у Прагу.

Нама је свеједно, ко ће победити у Новом Саду, али желели бисмо, да соколице победе у Прагу.

Радујемо се, што ћемо се састати са соколском словенском породицом у Новом Саду, и поздрављамо ту прилику, која ће нам омогућити измену гледишта и пружити могућност разговора о наредном слету и такмичењима у том смислу, да би Словени достојно репрезентовали своје народе на међународним гимнастичким такмичењима у Прагу приликом Десетог Свесоколског слета. Друштво наших жена — завршила је сестра Провазњикова — изабрано је из целе републике“.

Брат Б. Хавел, подначелник Чехословенске Обце Соколске изјавио ми је следеће:

„Савез Словенског Соколства позвао је све чланске савезе на такмичења у Нови Сад. Пријавили су се Бугари, Пољаци, Југословени и Чехословаци. На такмичењима жена учествоваће само југословенске и чехословачке соколице. Пољаци ће послати само посматрача на та такмичења. Није ми познато да ли ће присуствовати и бугарске жене.

Чехословачко мушко соколско друштво предводиће брат Јозеф Чада. У друштву су заступљени наши најбољи такмичари, и то: Гајдош, Колингер, Повејшил, Петрачек, Новотни, Витула, Лефлер и Худец.

Ових дана — завршио је брат Хавел — уперени су погледи целог Соколства према Кракову, где се одржава заседање Савеза Словенског Соколства и према Новом Саду, месту такмичења водеће групе најбољих соколица и сокола. Поздрављамо Новосадска такмичења и верујемо у њихов позитиван резултат.

Г. Дол.

О ЧЕМУ ПИШЕ МАЂИНСКА ШТАМПА

„Основан је „Културбунд“ у чисто мађарској општини Дорослову“

„Међу Мађарима велико узбуђење изазвала је вест о насилној германизацији“

Јуче је „Дан“ донео кратку информацију о оснивању Културбунда у Дорослову. Поводом овог оснивања под горњим насловом сомборски мађарски дневник **„Ај Хирек“** доноси извештај од свога дописника из Дорослова, који овако гласи:

„У Дорослову, које је чисто мађарска општина, основан је у недељу Културбунд. Оснивање швапско-немачког културног савеза спровели су изасланици Културбунда из Новог Сада, Апатина и других места. За претседника Културбунда изабран је г. Јанош Шефер, ратар и удружење ће отпочети свој рад са 40 чланова.

Оснивање „Културбунда“ наишло је на највећи отпор становника општине. Становници се чуде да се у Дорослову вековима није знало да има Немаца и само један мали део оних са немачким презименом говори немачки, јер им је матерњи језик мађарски. Сада је „Културбунд“ неочекивано открио да су Мађари са немачким презименом — Немци, и од њих желе и да учине Немце. Мађари из Дорослова врло добро знају да су се Немци угњездили са својом организацијом за претварање других народности у Немце у многим мађарским местима, а знају и то да су у Темерину, или, на пример, у Бездану такође у последњој години открили Немце, које је „Културбунд“ требао да уведе у немачки језик; знају чак и то да се у овим мађарским општинама, основаним подружницама „Културбунда“ води противмађарска делатност, забрањује разговор на мађарском језику, употреба мађарске песме и због тога се грађани боје да ће доћи до несугласица међу онима, који су вековима водили најхармоничнији и најпријатељскији међусобан живот, и да би национал-социјалистичка пропаганда могла бити узрок сталних сукоба.

Као куриозум спомињу и околност да су чланови „Културбунда“ са немачким презименом, били чланови распуштеног мађарског културног друштва све док их страни агитатори нису наговорили да напусте свој досадашњи став и убеђење, јер нису уопште ни знали да су Немци“.

Преговори са Италијом почеће половином јануара

Београд, 16 децембра. — Као што је „Југословенски Курир“ јавио, у петак 17 о. м. требали су да почну преговори са Италијом у Београду. Састанак Сталног италијанско-југословенског привредног одбора био је заказан за тај дан.

Италијани су међутим, данас телеграфским путем известили Београд да њиховој делегацији није могуће да дође на преговоре у Београд 17 о. м.

Италијани не могу доћи у Београд 17 о. м. због тога, што се сада у Риму воде трговински преговори са Немачком и Холандијом, те Италијани немају довољно стручног особља да одвоје за Београд.

Италијани су предложили да наша делегација отпутује у Рим. Ако то не би могло бити, Италијани су изјавили готовост да сами дођу у Београд 3 јануара 1938.

Београд, 16 децембра. — „Југословенски Курир“ сазнаје да је наш одговор на предлог Италијана дат и да смо ми предложили да италијанска делегација дође у Београд на преговоре половином јануара идуће године. „Југословенски Курир“ сазнаје да је предложен 12 јануар 1938.

ОПЕТ КОД НАС
купљена срећка Дож. класне лутрије III класе 35 кола број: 23863 добила и истог дана исплаћена
Премија од Динара 505.000
„БРИСТОЛ“ главна колектура
НОВИ САД, Железничка 27.
ПОКУШАЈТЕ
и Ви Вашу срећу код нас

Криза у Матици српској

На јучерашњој седници Књижевног и Управног одбора Матице српске

поднели су оставке

потпретседник г. др. Бранко Магарашевић и чланови Књижевног одбора г.г. др. Мија Мирковић, др. Димитрије Кириловић, Младен Лесковац и др. Крешимир Георгијевић

У име функционера који су поднели оставке, г. др. Георгијевић предлаже да се сазове ванредна скупштина Матице српске

На заједничкој седници Књижевног и управног одбора Матице српске, одржаној јуче, 15 о. м., поднео је оставку на потпретседнички положај у Матици г. др. Бранко Магарашевић, директор Државне мушке реалне гимназије „Краља Александра I“ и чланови Књижевног одбора г. г. др. Димитрије Кириловић, управник Државне архиве и г. г. Младен Лесковац и др. Крешимир Георгијевић, професор Државне мушке реалне гимназије „Краља Александра I“ и г. др. Мија Мирковић, професор правног факултета у Суботици. После Матичине скупштине показала се тежња за продуктивнијим и живљим књижевним радом, али те интенције су наилазиле на препреке које иницијатори нису могли да предвиде. И,поново је настала криза . . .

У вези са овом оставком, проф. г. др. Георгијевић упутио нам је изјаву у којој износи моменте који су изазвали ову оставку, која ће, бесумње, изазвати у круговима интелектуалаца и књижевника широм Војводине велики одјек.

Г. др. Георгијевић овако објашњава мотиве оставке:

— Кад смо ушли пре годину и неколико месеци у Матицу као чланови одбора, ми смо одмах истакли свој јасно одређен програм: развијање што јаче књижевне делатност, стишавање духова који су били и сувише узрујани разним полемикама које су се водиле у Гласу Матичину, дневној штампи и на самој скупштини 1936 год., а затим стварање тог књижевног и културног задатка, и на окупљању на једној чисто књижевној линији свих конструктивних елемената, без обзира којој они групи у Матици припадали. И ако није до скупштине 1937 г. ништа друго учињено него аамо стишавање духова, ипак је то било много: скупштина 1937 (први пут после дугог низа година) достојанственој дебати, што се, мислим, има захвалити баш том нашем настојању. Скупштина, међутим, није могла чути оно што се налази иза кулиса Матичиних, оне тешкоће које чланови Књижевног одбора наилазе на сваком кораку:: она подметања ногу, оне ситне а честе неприлике које се дешавају унутар Матичиних зидова. О тим стварима на скупштини се не говори: тамо цела управа солидарно излази пред своје чланове, и брани и оно што у души каткада и сама осуђује; то је сабијање у један фронт и заједничко наступање и сношење одговорности за читаво пословање Матичино.

Међутим, кад се после скупштине почело са остваривањем постављеног програма, видело се одмах, током ова последња три месеца, да ће бити веома тешко издржати на раду у Матици српској.

Главна препрека, томе, био је, да кажем одмах, г. др. Никола Милутиновић, секретар Матице српске, због којег се и г. Васа Стајић морао да резигнирано повуче у карловачку самоћу. Сваки наш предлог за књижевну делатност наилазио је на његов отпор: предлажемо да се Годишњак уреди као једна лепа књига која ће доказати да је Матица способна да да својим члановима једну укусну и књижевно вредну књигу: г. Милутиновић сматра да чланови за својих једном уплаћених 300 дин, не заслужују да добију тако скупу књигу, јер камата на њихових триста динара није толико висока; предлажемо да се Календар одвоји од Годишњака — г. секретар је противан, јер се календар штампао уз Летопис пре сто година; предлажемо да се Летопис издаје у једномесечним свескама, да би постао актуелнији, живљи, савременији: г. Милутиновић је томе противан: јер је Летопис излазио и пре рата у двомесечним свескама; предлажемо да се покрене Библиотека словенских приповедача — г. секретар нам замера што смо о том раструбили у јавности пре но што смо осигурали материјална сретства; исто се тако дешава с предложеном Библиотеком савремених југословенских писаца — како ми можемо говорити о томе, кад још нисмо набавили новце; итд. итд. То је довело до тога да се нашао побуђен и г. др. Јован Радонић, у чију објективност не може нико сумњати, да у седници осуди полемичан став и тон г. секретара. Затим је дошао низ других непријатности:: г. секретар неће да обавља административне послове с којима му долазе поједини чланови Књижевног одбора: кад га је потписани замолио да упути један акт Чехословачком посланству да би дало помоћ за издавање Чапекових Разговора с Масариком, г. секретар каже да неће да досађује Посланству таквим молбама; а кад је потписани рекао да ће се жалити у Одбору против таквог поступка, г. секретар одговара да ће му одговорити, „ако буде расположен“! Даље, г. секретар заборавља да обавести гђу Исидору Секулић да је изабрана за члана Књижевног Савета, и због тога она кида заувек с Матицом сваку сарадњу, прва најбоља књижевница коју је дала Војводина! Недостатак добре воље — без сумње; жеља да други уради што мање — може се веровати; а све то у толикој мери, да кад то долази од једног чиновника Матичина, кад је то постало један систем. — да то мора људима, који су дошли у Матицу српску с вољом да ураде нешто, да зарежу један јак траг за собом, и да је упуте на њен прави пут, — одузети сваку вољу за рад, дегутирати их потпуно, сломити их; као што су сломљени изишли горенаведени с потписаним. Врхунац свега било је то кад је г. секретар сутрадан после једне повољне критике на Матичин Годишњак, објављене у Дану, одговорио критичару тоном и начином који запањују јер долази од стране Матичина секретара, чиновника њена, који увек и свуда мора бити у првом реду то, а тек онда члан, писац итд. У својој полемици с писцем чланка, г. Чиплићем, који ни речју није споменуо г. секретара, г. секретар је показао колико је нерасположен према једној едицији коју он није уредио и у којој није сарађивао и његов син. Да се разумемо: не бојимо се ми критике, далеко од тога; али г. секретар не сме да заповеда у онаквом тону полемику (чак писцу даје и језичне поуке!!) с писцем чланка који је писао повољно о едицији коју је издала установа која плаћа г. Милутиновића као свог секретара и чиновника.

Рђава воља — без сваке сумње, бар по потписаном. Зашто? Кратко и јасно речено: зато што су књижевне ствари преузеле у своје руке они који имају више везе с књижевношћу него што их има г. секретар и који сматрају да је мало нескромно кад се г. секретар сам упоређује са г. Слободаном Јовановићем, како је то учинио пред потписаним; зато више није могла да буде сретство за задовољавање амбиција, кко г. секретара, тако и његова сина, г. др. К. Н. Милутиновића: јер је у корену спречено да после скупштине од 1936 постане један самозвани уређивачки одбор, који је хтео да начини г. др. К. Н. Милутиновић са својим пријатељима у Београду, мимо Књижевног и Уређивачког одбора. Летопис, Годишњак и Глас ни су више могли бити породични лист г. Н. Милутиновића; тражили су се сарадници изван круга пријатеља г. др. Косте Милутиновића; и пошло се једним путем који је све мање био пријатан г. секретару. Јер да се разумемо: свака реформа која је потекла од неког, а не г. секретара, нашла је у њему на најжустријег непријатеља. Ништа ново, ако то ново није од г. Милутиновића! До каквих размера иде тај култ породице, та незајажљива очева и синова амбиција види се по томе што г. секретар у извештају који предлаже Књижевном одбору за Скупштину истиче из лањског Годишњака само рад свога сина. Али то није све (а све се овде не може због множине података ни навести!) г. секретар пред скупштину Матице српске долази г. др. Бранку Магарашевићу с листом својеручно написаном на којој фигурира име његовог сина као кандидата за Књижевни одбор! Дакле ,отац кандидује сина за члана Књижевног одбора и истиче његове заслуге за Војводину! Разуме се, да је г. Магарашевић одлучно одбио тај тобожњи предлог „неколико чланова управног одбора“!

То је дакле, проблем, г. Милутиновића као секретара Матице српске. Док се он не реши, ја не верујем да ће се ико наћи који ће моћи да хармонично ради у Матици. Осим ако не жели да буде оруђе г. Милутиновића и његове најближе околине. Од воље му!

Други узрок због којег је настала данашња криза јесте око питања делокруга потпретседника Матице српске, г. др. Бранка Магарашевића. Кад се вршио избор на скупштини за претседника, одустало се од кандидације г. Магарашевића, јер се постигао неписани споразум с групом око г. др. Моча да ће г. Магарашевић у сарадњи са члановима Књижевног одбора водити сву књижевну и културну делатност Матичину. Јер јасно је да на челу Матичину мора бити једна личност с јаком и широком културом, један културни радник изнад свега; мислили смо: ако то није претседник, биће потпретседник: зато је избор г. др. А. Моча, адвоката ,прошао у скупштини акламацијом. Међутим, шта се догађа! У Уставу се проналази члан по коме г. Магарашевић треба да претседава одборима у којима се расправља о издавању кућа под кирију, издавању земље под аренду и сл. У Књижевном одбору он нема права речи; и кад је хтео да предложи једну ствар, г. Моч му каже:: „Ви у Књижевном одбору немате права да предлажете!“ То је, дакле, онај споразум о делатности потретседника! У заједничкој седници горенаведени чланови Књижевног одбора тражили су да се г. Магарашевићу дају у Књижевном одбору сва права која има претседник, јер је логично и јасно да потпретседник има иста права која има и претседник. Они су у њему видели једину још могућну гаранцију за успешан рад на остваривању књижевне делатности Матичине. На страни „уставобранитеља“ одлучујући глас је био г. Алекстандра Моча, који је при равној подели гласова одлучио да се претседнику сачувају сва права која је и досада имао!

Криза у Матици српској

Не треба мислити да досада није гажено слово Устава Матице српске, ако би се то што су наведени предлагали, могло сматрати таквим. Противуставно је било кад је г. Никола Милутиновић уређивао Летопис и Глас, јер Устав јасно предвиђа, у чл. 14, да сва, ама баш сва издања уређује Уређивачки одбор.

Криза Матице српске настала је због сукоба који је настао између два схватања: првог, које су заступали горенаведени, и које је наишло на пуно одобрење прошле скупштине, а које се састоји у интензивном књижевном и културном раду, подизању Матице на ниво који јој припада; и другог, које је плод болесних амбиција, личног истицања, сујете, и свег оног што с Матицом не би смело имати никакве везе.

Али, ето, баш то нас је победило. Ми излазимо побеђени, као што је изишао побеђен г. Васа Стајић; па иако није сасвим исти начин, оно је у основи иста ствар у питању, иста књижевна и културна линија. Борили смо се часно, и часно смо пали.

Да бацимо копље у трње? Најприродније; зар би ко могао имати још воље за борбу, рад, и то хармоничан рад, поред г. секретара Милутиновића, поред г. Моча, који одузима реч потпретседнику, јер да нема права суделовања у раду на књижевним стварима.

Ми још само желимо ово, и у тражењу тога нећемо отступити: тражимо да се сазове одмах ванредна скупштина Матице српске, на којој ћемо изложити комплекс г. Милутиновића и питање културног и књижевног рада у Матици српској, Ми на то имамо пуно право, јер нам је Скупштина дала своје поверење: ми желимо да јој га вратимо.

То је једини излаз из садашње кризе Матице српске.

Др. Крешимир Георгијевић
прив. доцент Београдског
универзитета

Због чега је дошло до оставке?

Заједничка изјава г. г. др Магарашевића, др. Кириловића, Лесковца и др.

Потписани потпретседник Матице српске и чланови Књижевног одбора дали смо оставку на своје положаје у Матици српској на седници Управног и Књижевног одбора Матичина, одржаној 15 о. м. због следећег:

1) Сматрамо да се под данашњим приликама у Матици српској **не може радити на остварењу књижевног и културног програма Матичина,** због сталног ометања нашег рада од стране секретара Матичина г. др. Николе Милутиновића. Узалудна је била сва наша добра воља, сав труд који смо улагали на то да се крене Матичин књижевни рад, кад он наилази на стално и систематско кочење од стране г. секретара. Тај став потпомогнут је несхватањем и неких других чинилаца Матичиних.

2) Као флагрантан пример секретарева рада против интереса Матице српске видимо у томе што је г. Милутиновић пропустио да обавести о избору у Књижевни савет гђу Исидору Секулић, тако да је она због тога прекинула везе с Матицом.

3) Као други случај наводимо полемику у коју је г. секретар ступио са г. Чиплићем, који је написао повољну оцену о једној едицији Матичиној (Годишњаку), иако писац није нигде навео или тангирао г. Милутиновића. Тиме је овај показао очигледно своје нерасположење према уређивачима Годишњака и својим тоном и писањем нанео штету установи која га плаћа као секретара и чиновника.

4) Упркос споразуму који је био начињен пре избора др. Магарашевића за потпретседника, а г. др. Моча за претседника, да ће др. Магарашевић водити све културне и књижевне ствари у Матици у споразуму са надлежним књижевним органима, др. Магарашевићу се то данас онемогућује. Потписани чланови Књижевног одбора видели су у томе једину гаранцију да ће се књижевни рад обављати онако како то захтевају задаци Матичини. Овако смо лишени те гаранције и потпоре и онемогућени у својим настојањима.

5) Летопис, који ће ових дана изићи из штампе, има неколико прилога и потписаних; то не треба тумачити као наше отступање од оставке. Књижевно вече, заказано за 17 о. м. у Спомен-дому у Новом Саду, неће се одржати.

6) Тражимо да се одмах сазове ванредна скупштина Матице српске, која нам је дала поверење за наш књижевни и културни програм у Матици, и којој ћемо добивени мандат и вратити. Тада ће се добити могућност да се дефинитивно реши питање хоће ли се Матица вратити књижевним културним радницима, коју смо потребу ми стално наглашавали, као и важно питање делокруга појединих Матичиних органа.

У Новом Саду, 16 дец. 1937.

Потпретседник Матице српске
у оставци:
ДР. БРАНКО МАГАРАШЕВИЋ
Чланови Књижевног одбора у
оставци:
ДР. МИЈА МИРКОВИЋ
ДР. ДИМ. КИРИЛОВИЋ
МЛАДЕН ЛЕСКОВАЦ
ДР. КРЕШИМИР ГЕОРГИЈЕВИЋ

—o—

Нова лекарка у Ст. Футогу

Почетком о. м. у свом родном месту Ст. Футогу, отворила је лекарску ординацију доктор целокупне медицине г-ца Јелена Винокић, млада и симпатична ћерка г. Дејана Винокића, књиговође филијале Српске трговачке банке у Ст. Футогу.

Знате ли колика је корист од редовног купања у минералној води Варошког јодног купатила?

Како је Сава Вуковић остварио своју строгу замисао о оснивању Новосадске гимназије

(2

АРХИВЕ БЕЗ ИМЕНА САВЕ ВУКОВИЋА

Када бисмо хтели да створимо себи бар приближну слику о начину како је Сава Вуковић водио своју трговину, узалуд бисмо се обраћали архиви новосадског магистрата. Град је са својим магистратом у оно доба вршио и судску власт а не само административну: његова судска акта о разним парницама које су вођене пред њиме свакако пружају обилан материјал за упознавање привредног живота оног доба. Али се међу тадашњим парничарима не сусреће име Саве Вуковића, из чега се може с правом закључити, да је као трговац био уредан, солидан, у пословима својим опрезан тако да са судом није имао посла. Истина он је 1791 постао угарским племићем, заједно с браћом својом Александром и Тодором, те се његове парнице и не би расправљале пред градским судом, али више од двадесет година он је радио као обичан грађанин Новог Сада, па за то време није излазио пред суд ни једанпут, што **свакако оправдава претпоставку** о солидности његовог трговачког рада и о опрезностима његова карактера.

Обогативши се у трговини и поставши угарским племићем Сава Вуковић завршава своју каријеру онако исто како су је завршавали и други српски и грчки трговци који су се трговањем обогатили. Свима њима, када су једном од трговаца постали племићима, највиша је амбиција била да уђу у ред спахија. Та је амбиција повукла и Саву Вуковића, и он је 1799 године купио спахилук Берегсово у тамишкој жупанији у близини Темишвара. За спахилук је платио 98.000 форината, али изгледа да га није купио сам него заједнички са своја два брата с којима је заједнички трговао, и то тако да је половину спахилука купио он сам, а другу половину оба му брата заједнички: то се бар може закључити по томе што је половину прихода с Берегсова уживао он сам а другу половину уживала су му браћа.

По свему томе Сава Вуковић је прошао оним истим путем кроз живот, којим су прошли још и многи други трговци и наши и грчки, који су целог века вредно радили и разумно штедели, да би се у старости као спахије могли науживати плодова свога труда. Банат је тада био пун таквих спахија наших. Имена њихова покрио је заборав. То би била и судбина имена Саве Вуковића: гроб би његов давно био заборављен, око њега не би се окупљали захвални потомци као што смо се ми данас окупили око гроба његова, да у његовој души није било искреног родољубља које га је гонило, кад му је Бог већ дао земнога блага, да учини нешто добро, нешто племенито за свој српски род.

Већ године 1795 Сава Вуковић се одушевљава оснивањем једне српске гимназије. Идеја и иницијатива за **оснивање српске гимназије** изгледа потекла од тадашњег епископа бачког Јована Јовановића, јер већ тада је Сава Вуковић изјавио, ако епископ не буде успео да скупи довољан фонд за издржавање српске гимназије која би стојала под патронатом српске православне општине новосадске, он сам нуди у том случају своту од 10.000 форината. Ова акција за оснивањем српске гимназије у Новом Саду крај свега тога што није успела, чини једну занимљиву епизоду у нашој културној историји.

Срби су још од 1731 године имали своју латинску школу коју је био основао још епископ бачки Висаријон Павловић. Такве школе које би могле одговарати данашњим нижим гимназијама издржавале су наше општине по многим другим општинама нашим. Таквих је школа латинских било у Сентандрији, у Сомбору, у Вел. Кикинди, у Вел. Бечкереку, Вршцу, Руми. У својој новосадској школи наши су Срби онога доба имали своју нижу гимназију. И ми сада стојимо заиста пред једном загонетком. Црквена општина у Новом Саду издржавала је ту школу пуних 58 година, све до 1789. Те се године из прихода фонда који је цар Јосиф други створио од конфискованог језуитског имања, оснива нова гимназија: Региум Гимнасиум Неоплатенсе. Наша црквена општина укида своју гимназију, или још јасније речено, предаје своју гимназију новој: предаје јој и зграду, и наставника свог, и све ученике своје, мада у то доба Срби још нису имали ни карловачку гимназију. После тога догађаја није прошло ни пуних шест година. Срби у Новом Саду већ траже своју гимназију. Зашто? Свакако због тога што нова гимназија није испунила њихова очекивања. Када се оснивала краљевска гимназија, на царском је престолу седео цар Јосиф други, а укидање дотадашње српске гимназије свакако је био израз поверења којим су наши стари пратили просветилачке реформе његове. Шест година касније већ се био променио курс службене просветне политике у Аустрији, и акција за оснивањем нове српске гимназије поред краљевске католичке која је у месту већ постојала, свакако је био израз оног огорчења које је међу нашим старим изазвао нови курс просветне политике бечког двора. Сави Вуковићу служи на част што је родољубивом душом својом осетио опасности које нашем народу прете од такве политике, што је постао истрајним противником њеним, тако да није одустао од омиљене своје замисли да се рад нове краљевске гимназије паралише радом једне српске народне гимназије ни онда, када је акција епископа Јована Јовановића пропала свакако због неслагања и трвења његових са митрополитом Стеваном Стратимировићем.

Његова омиљена мисао да Нови Сад добије своју српску гимназију живела је у њему и даље, и после Јовановићева неуспеха, те када је после пуних петнаест година осетио да му се приближава смрт, он се поново враћа својој омиљеној идеји из 1795 године те по договору с тадашњим епископом Гедеоном Петровићем потписао основно писмо којим је завештао 20.000 форината за фонд из кога ће се издржавати српска православна гимназија новосадска. Основно је писмо датирано 14 јануара, фесто санкти Сабае, прими архиепископи ет илумунаторис сербици, ано милесимо октингентесимо децимо.

ДР. МИЛАН ПЕТРОВИЋ

Данашњи програми у биоскопима

APOLLO
5, 7, 9.15 час. Телефон 21-93
Капетан Цареве гарде

URANIA
5, 7.15, 9.15 час
Ани Ондра Неодољиви

ODEON
5, 7, 9.15 час Телефон 2 -93
ДАХ СМРТИ
БОРИС КАРЛОВ

Наш излаз на железничкој станици

Један наш београдски читалац нам пише:

„Синоћ сам допутовао у Нови Сад и изишао сам на јужном излазу железничке станице. То вече падала је мала киша али се око излаза сакупило толико воде у барице да сам се не само ја, него и сви путници тетурали и излопали у тим барицама. Сам излаз слабо је осветљен и, разуме се, да је многи путник протестовао што се тај, иначе, незгодан излаз не канализује, не осветли и не калдрмише. На тај излаз стиже дневно, можда, која хиљада путника и сви они псују, негодују или праве неслане шале на рачун Новог Сада и Новосађана. Молим вас да ово изнесете у цењеном „Дану“ па валда ће се наћи неко надлежан да овај излаз доведе у ред, како се не би путници и даље малтретирали.

Београђанин

—o—

Успели лов старофутошких ловаца

Стари Футог, 16 децембра. — Ловачко удружење из Старог Футога, заједно са гостима из Новог Сада и околине приредило је у недељу успели лов у потесу „Драгово“ на површини од око 700 кв. јут. У лову је учествовало око 50 лица и толико хајкача. Премда је терен био тежак, у три круга убијено је 270 зечева и више јеребица. По завршеном лову, који су организовали Дејан Винокић, Стеван Видаковић и Јоца Матић, приређена је закуска гостима међу којима је било и врло угледних из околине. *(Дан).*

Нови Сад у спомен великог Војвођанина Милутина Јакшића

Академија Матице напредних жена

Матица напредних жена приређује 27 овог месеца, на Народном универзитету, комеморативну академију у спомен недавно преминулог Милутина Јакшића, некадашњег професора Велике српске православне гимназије новосадске и Богословије у Сремским Карловцима.

Покојни Милутин Јакшић био је не само дугогодишњи узорни васпитач наше средњешколске и богословске омладине, него и познат књижевник, знаменити историчар српскога народа у Војводини, дечји писац и религиозни мислилац, најзад оштроуман публициста и политичар старога кова из Милетићеве и Пољтове гарде идеалних и несебичних бораца за народна права и национални опстанак српскога народа у некадашњој Угарској.

После рата, покојни Јакшић активно учествује у раду Народног већа, гласа за оцепљење Војводине од Угарске и за присаједињење мајци Србији, буде кандидован за носиоца листе у Горњем Банату и на првим парламентарним изборима огромном већином изабран за народног посланика у Уставотворну скупштину.

Као политичар, покојни Јакшић се несебично борио за слободу, једнакост и равноправност, за праведно решење аграрне реформе и за победу политичке, социјалне и економске демократије.

Ценећи Јакшићев рад и његове заслуге на толиким пољима јавне делатности, Матица напредних жена овом комеморативном академијом жели да да последњу пошту овом нашем великом Војвођанину, чије је животно дело достојно највећег признања. Академију ће отворити г. др. Александар Моч, претседник Матице српске. Предавање о Милутину Јакшићу, његовом животу, раду и значају у историји Војводине, одржаће г. др. Коста Н. Милутиновић, књижевник и професор Мушке реалне гимназије Краља Александра Првог у Новом Саду. Академија ће се одржати у великој дворани Матице српске (Соколска 1). Почетак у 6 часова увече. Приступ слободан и бесплатан.

(К)

Велики родитељски састанак у Мушкој гимназији у Суботици

Око 600 родитеља на састанку

Суботица, 16 децембра. — У Мушкој гимназији у Суботици одржан је велики родитељски састанак, на који је дошло 583 родитеља. На окупу су били и сви наставници те школе, који су реферисали родитељима о својим запажањима. Наставници Мушке гимназије у Суботици нарочито се баве посматрањем индивидуалних способности ученика, карактерних и духовних, и према овим опажањима подешавају свој наставни и васпитни рад. То је ваљда једина гимназија код нас, у којој су службено заведене ове тзв. карактеристике. Родитеље ћачке много више интересују оваква опажања. него крута класификација, јер она много јасније говоре о ученику. Посао за наставнике, свкако, није једноставан и лак. Ову индивидуалну контролу завео је у Мушкој гимназији њен садашњи директор г. Велимир Стефановић. Како је овај рад нов и уноси у школу више истине, неће бити на одмет да прикажемо нашој јавности категорије, по којима се посматрају ученици те школе. Те су категорије: 1. Општа способност. Да ли је способан или не, или је неодређен? 2. Специјална способност за извесне предмете. 3. Интелигенција. 4. Опажање. 5. Памћење. 6. Машта. 7. Пажња у школи и преданост раду. 8. Интересовање за извесне предмете. 9. Сталност и издржљивост у раду. 10. Самосталност и продуктивност у раду. 11. Како обавља посао? Смисао за уредност и тачност у вршењу дужности. 12. Који предмет никако не савлађује? Који су разлози, да ли нерад или недостају основи, или уопште способност? 13. Лектира по квантитету и квалитету. 14. Писменост. 15. Владање у школи и ван школе. 16. Које је природе ученикова воља? 17. Који га мотив руководи? 18. Да ли говори истину, какав му је однос према друговима и воља за социјални рад? 19. Да ли има воље да се поправи, да савлада своје ниије грешке? 20. Коме воли да је сличан и шта жели да буде? 21. Ко највише утиче на ученика из његове околине? 22. Темперамент. 23. Прилике на стану и погодности домаћег васпитања. 24. Здравствено стање ученика. *(Дан).*

—o—

ПОЗОРИШТЕ

Вечерашња премијера Нушићева „Покојника“

У четвртак, 16 о. м., приказаће се у нашем позоришту најновија комедија нашег великог комедиографа, Бранислава Нушића.

„Покојник“ је друштвена сатира, која дубоко задире у многе проблеме данашњег друштва износећи на ванредно духовит начин његове слабе и болесне стране. Изванредан диалог, брз темпо главне су одлике ове комедије која је на својој првој премијери у Београду доживела огроман успех код публике и добре рецензије код целокупне штампе.

Код нас се ова комедија приказује у режији г. Т. Танхофера, који је унео адекватну духовитост и у диалог и у акцију ,тако да ће комад оживети у свој његовој активности. Декор М. Шербана стилски и потпуно у складу акције. Запослен је цео драмски ансамбл. У главним улогама гђе Јашекова, Кранчевић и Шербан и гг. Филиповић, Миљуш, Петричић, Душановић, Репак, Гашић и остали.

Улазнице се продају у књижари „Славија“ и на позоришној благајни у Спомен-дому.

РЕПЕРТОАР ПОЗОРИШТА

Субота, 18 о. м.: „Делила“ од г. Молнара.

Недеља, 19 о. м.: дневна „Матура“ од Фодора; вечерња „Покојник“ од г. Нушића.

ТОПЛЕ МУШКЕ ПИЦАМЕ
ОД ЧВРСТОГ ФЛАНЕЛА ОД 68.- ДИН
КОД
КЛАЈН ЕУГЕНА,
НОВИ САД - ПЕТРОВГРАД

ХРОНИКА РАДА СУБОТИЧКИХ СТУДЕНАТА

Суботица, 16 децембра. — Скупштином Југословенско-бугарске лиге завршени су избори у студентским удружењима Суботичког факултета. Тако је завршена и прилично жива агитација, која је испунила читаву прву половину зимског семестра и која је давала нарочиту живост на факултету. На факултету постоје четири удружења. Сва удружења су добила нове управе и сада стоје пред развијањем рада у смислу својих правила и своје идеологије.

Најстарије студентско удружење „Светлост“, које је основано 1921 године и које има стручни карактер, броји сада око стотину чланова и има прилично бројну библиотеку. Скупштина овог удружења одржана је прошлог месеца и из поднетих извештаја види се да је удружење активно радило на решавању студентских питања, одржавало чланске скупове и разне течајеве. У заједници са студентским удружењем „Академски север“ основан је и „дебатни клуб“ на факултету. У нову управу ушли су гг. Милорад Вуковић, претседник, Малиса Тибор, Јелисавета Швимер, Даринка Милош, Радован Пуалић, Геза Бабијановић, Мирко Секељ, Тадија Тадић, Милован Ивановић.

Удружење војвођанских студената „Академски север“ које има културни карактер, одржало је почетком овог месеца своју скупштину. Удружење је основано 1934 године и има преко стотину чланова. Управа је радила на окупљању свих војвођанских студената и на успостављању веза са културним друштвима у Суботици.

У решавању студентских питања удружење је водило прву реч на факултету. Рад удружења подељен је по секцијама, и то на политичко-економску, дилетантску, информативну, туристичку и шаховску. У нову управу ушли су гг. Лаза Хорвацки, претседник, Александар Магарашевић, Андрија Чипчок, Мирослав Штемер, Иван Вуковић, Радован Пујић, Бора Гроздић, Бора Марковић, Ђура Томић и за претседника надзорног одбора Бора Томић.

„Академски Аеро-клуб“ основан је 1934 и броји око 150 чланова. Клуб је узео учешћа на курсу летења и приредио је неколико екскурзија.

Југословенско-бугарска лига основана је 1935 године и има око 50 чланова. Прошлогодишња управа није могла да забележи ниједан видан успех, док је прве године Лига радила са далеко већим бројем чланова. Изгледало је да ће Лига привући највећи број чланова на факултету, пошто се скоро све групе изјашњавају за југословенско бугарско зближење. Како је дошло до неслагања у методама рада у Лиги, то је велики део студената остао ван ње. Нова управа узела је на себе задатак да прикупи што већи број чланова и да је активизира. Управу сачињавају: гг. Михаило Марковић, претседник, Тихомир Кашанин, Јулка Васиљевић, Васа Миљковић, Љубинка Звекић, Милан Крстић, Данило Урдаревић, Маријана Романова, Марјан Колшек и Кејо Кујунџић.

Б—ић.

ВУК

РОМАНСИРАНА БИОГРАФИЈА ВУКА КАРАЏИЋА ОД Д. БАЧВАНСКОГ

ФИЛИП БИШЊИЋ

23

После вечере, братија и млади Стеван одоше спавати, а Мушицки, Вук и Филип остадоше за софром, у трпезарији. Вук је нестрпљиво чекао да Филип затегне струне па да баци на хартију песму о буни против дахија, о којој је толико слушао. Филип је најзад уједначио струне, и почео звонким гласом:

Боже мили! Чуда великога!
Кад се шћаше по земљи Србији,
По Србији земљи да преврне...

и што је даље певао све је више падао у занос забацујући главу на своја снажна плећа. Та песма оживела је пред очима Вуковим његово детињство, његово Подриње и родно село Тршић, и све оне људе о којима је у детињству слушао. Вук је почео да бележи грозничавом руком, али је укрзо заостао. Није прекидао гуслара, него се са Мушицким заједно упио у лик Филипов. Као да су се сва тројица стопили у један осећај; као да их је Филип својом песмом везао за себе. Нетремице су га слушали и осећали су да је овај слепи гуслар морао доживети у животу много тешких душевних потреса у којима је себе прочистио и узвисио до најчистијих висина са којих се могу испевати муке и наде напаћене раје. Филип је био богом дани велики народни песник, помислили су и Вук и Мушицки у исти час.

„Друмови ће пожељет' Турака,
Ал' Турака нигде бити неће.
Тако књиге инцијели кажу"...
„Старац Фаро подавио браду,
Па је бјелу са зубима гризе...

Ко не би веровао, да је ово све сушта истина, а не само мелем на болесне душе незаштићене и напаћене раје.

Али не пониче јунак Фочић Мемед-ага и он теши своје другове, дахије, те им вели:

„У нас, браћо, четири дахије,
Агандлије и Кучук-Алије,
И у мене и Мула-Јусуфа,
У свакога има доста блага...
Поћи ћемо из нашега града
Кроз нашијех седамн'ест нахија,
Исјеч' ћемо све српске кнезове,
И кметове што су за потребе,
И попове, српске учитеље,
Само луду ђецу оставити,
Луду ђецу од седам година,
Пак ће оно права раја бити,
И добро ће Турке послужити".

Ове речи Фочић-Мемед аге наговештавају тешке сукобе и љуте борбе до истребљења; а да се раја не би застрашила од претњи, Филип пушта старца Фочу да каже:

„Узми, синко, Фочић-Мемед-ага,
Узми сламе у бијелу руку,
Мани сламом преко ватре живе:
Ил' ћеш ватру са тим угасити,
Или ћеш је већма распалити?...

Фочић Мемед-ага не слуша старог и мудрог бабајка већ са дахијама удара на кнезове; али Црног Ђорђа су преварили. Ђорђе са својим чобанима разбија и гони силеџије и

„На све стране Ђорђе књиге посла
У свих градских седамн'ест нахија
На кметове селске поглаваре
„Сваки свога убијте субашу;
„Жене, ђецу у збегове крријте"...
Турци мисле, да је раја шала,
Ал' је раја градовима глава;
Уста раја к'о из земље трава,
У градове сатераше Турке...

Ту архимандрит прекиде Филипа:

— Стани мало и одани Филипе! рече му он.

Филип се чисто трже, а рапави румени образи му се развукоше као на осмејак. Вука беше чисто жао што је Мушицки прекинуо песму, па ће упитати Филипа:

— Има ли још кол'ко до краја?

— Нема, близу је крај...

— Па да га чујемо „високопречасњејши"...

Мушицки их понуди вином, а Филип пошто је испио у сласт чашу црног вина, обриса своје дуге бркове који су му на прса падали и брзо заврши песму. Када испева Ђорђев говор Дрини:

...„Дрино водо! племенита међо,
Измеђ' Босне и измеђ' Србије!
Наскоро ће и то време доћи,
Када ћу ја и тебека прећи
И честиту Босну полазити!"

Филип положи гусле преко колена, а Вук рече Мушицком:

— Док ово чује мој пријатељ Крањац, биће му мило...

— Дивна је песма — рече Мушицки.

— Од мен' песма, а од Бога здравље ,— рече Филип смешећи се.

— А имаш ли колко ваких пјесама? — упитаће Вук гуслара.

— Имам их доста и о свим важнијим бојевима из првог останка.

— Онда ћемо Бога молећ' ујутро да отпочнемо са писањем.

— Врло радо, господине Вуче — одговори Филип, само то ће бити доста посла.

— Од Ускрса до Видовдана ће валда бити доста? — примети старешина Лукијан.

— Ни ја не би' могао даље остати, мада би те радо жедан слушао цијелу годину дана, — рече Вук.

— Ајде, добру ноћ, рече Мушицки одлазећи из трапезарије у своје одаје.

Вук одведе Филипа у ћелију, где му је синовац Стеван већ спавао дубоким сном, те посади Филипа на постељу и пожели му лаку ноћ.

У трпезарији је једно ђаче погасило свеће и све је заспало мртвим сном. По одајама гостољубивог манастира Шишатовца су спавала два српска генија мирним сном, још дуго размишљајући о лепоти песме коју је чуо Шјош дуго размишљајући о лепоти песме коју је чуо на „говедарском" језику, а која му се учинила лепшом и снажнијом од класичних грчких и римских песама.

— Ову песму би заиста било мучно превести на славеносербски. Онај Стратимировић баш греши, помишљао је он у себи.

У једној ћелији је седео калуђер и писао пријаву на митрополита у Карловце. У њој је оптуживао Мушицког како банчи са нека два слепца до дубоко у ноћ...

Нови телефонски именик за целу Дунавску бановину

Управник поште, инспектор г. Јован Мишић упутио нам је следеће саопштење::

„Извештавају се телефонски претплатници, да је изишао нов телефонски именик за 1937 год. за целу Дунавску бановину. Исти се може добити у пошти на одељењу код предаје новчаних писама (Поштанска улица) уз цену од 8 дин. Уједно се скреће пажња свима телефонским претплатницима, да ће обавештајно одељење телефонске централе (телефон број 29-19) давати обавештења телефонских бројева искључиво само за оне претплатнике, који нису унесени у телефонски именик, а који буду ново укопчани".

У Деспот Св. Ивану поведена је акција за подизање „Културно-националног дома Краља Петра Другог"

Деспот Св. Иван, 16 децембра. — У недељу 12 о. м., одржана је једна заједничка седница претседника и претставника свих просветно, културних, националних и других друштава из Деспот св. Ивана, као и целокупног општинског одбора на којој је једногласно донето решење да се подигне „Културно национални дом Краља Петра Другог" Повод подизању овога дома је у томе што у овоме селу не постоји ни једна јавна установа која би имала свој дом. Сва друштва и установа морале су редовно радити — по кафанама. Сеоска омладина, нарочито она која изађе из основне школе, силом прилика редовно је бацана у димњиве кафане. где се учила картању и другим негативним занимањима.

Општинска управа је решила да поклони одбору за подизање тога дома једну стару школску зграду која се налази у најлепшем крају села а и поред тога што је стара има доста материјала који ће се моћи употребити за подизање новога дома. Вредност поклоњене куће и плаца може се ценити на око седамдесет до сто хиљада динара. Одбору је стављено у дужност да тражи помоћи како од управних власти тако исто и од појединих боље стојећих лица који ће свакако помоћи овако узвишену акцију, поготову када се зна да је Деспот Св. Иван једно чисто српско место, кога гуше са једне стране немачко село Торжа а са друге полунемачко Шове.

Одбор ће се ових дана регистровати код надлежних власти и отпочеће са радом да би се Дом почео дизати још лета 1938 г.

Посетите варијете СЛОБОДА велеградски програм, почетак у 22 часа

Шта је ликалит?

Публика је навикла да огласима не придаје већу важност. То је и разумљиво пошто самохвалисање не може имати нарочитог ефекта. Публика, по оном „сваки циганин свога коња хвали", са извесном резервом прима атрибуте „најбољег, најлепшег и најевтинијег" када је реч о томе да трговац, или произвођач, говори о својој роби или производу.

Из тих разлога оглашивач је доведен у незгодан положај када жели да пласира своју робу, која је за публику добра и корисна. Такав оглашивач не може да разуме да, иако је објавио да је његова роба добра и јевтина, публика, не показује толико интересовање да би задовољила трговца. Продавац налази да пласирање његовог артикла није довољно брзо и због тога сматра да публика није у стању да упозна своје интересе. Он верује да је публика конзервативна и не увиђајући истинитост огласа, само себи причињава штету.

У конкретном случају „Ликалит" води такву борбу против неправде, у интереосу саме публике. „Ликалит" није ништа друго него дрвени угаљ. Али, у том погледу толико је значајан, да када би га сакрили, публика би ипак пре или после, пронашла његове одличне способности.

Публика вековима троши обичан дрвени угаљ и то поглавито за пеглање. Штетне особине дрвеног угља су сваком познате. Развија гасове који проузрокују главобољу, а поред тога шири незгодан мирис у стану, а и прља. Услед потребе честог проветравања добија се назеб и због тога пеглање претставља у кући праву страхоту. То ће најбоље разумети и потврдити женска публика.

„Ликалит" је заиста епохалан проналазак на том пољу, пошто не садржи у себи штетне последице обичног дрвеног угља јер су штетни саставни делови хемиским путем отстрањени. Ова црна супстанција, која има облик цигље и пресован је као брикет, идеално је гориво за пеглање. Не само због тога што не развија гасове, него и зато што у пегли потпуно сагори.

Ако се пегла напуни „Ликалитом" онда без потпиривања и пробадања и без „плућне гимнастике" преко три часа гори и пеглу држи у једнакој топлоти.

Они, који су га употребили са највећим одушевљењем говоре о „Ликалит"-брикету, дрвеном угљу.

И поред свих својих добрих особина, „Ликалит" је јевтинији од обичног дрвеног угља.

„Ликалит" има завидан успех и на другим пољима. У великим индусттриским предузећима веома је популаран. Бравари, као и монтери употребљавају га за залевање и усијавање и са особитом љубављу употребљавају ликалит.

Треба да верујемо присталицама ликалита и, бар толико да чинимо, да га испробамо.

(П.)

Siera

радио апарати у великом избору, стално су изложени код „ЛУКС" РАДИО Марко Дослер, Нови Сад, Краља Александра 24.

СПОРТ

ЦРВЕНИ СУ ДОБИЛИ ЗНАТНУ ПОТПОРУ

У Новом Саду је основан клуб пријатеља С. К. „Војводине“

Прексиноћ, у просторијама гостионице г. Саве Дотлића у Милетићевој улици, одржан је састанак пријатеља и симпатизера с. к. Војводине. Састанак је сазват ради оснивања једног клуба, коме ће бити циљ да помаже с. к. Војводину и то у овим правцима: материјалним прилозима, куповањем реквизита из своје радње, вршењем пропаганде за њене футбалске приредбе, иступањем у свима случајевима када то интереси Војводине захтевају, организовањем „навијачких возова“ и излета када њихов клуб гостује на страни итд. Средства клуба биће члански приноси, приходи од разних приредаба, добровољни прилози, поклони и помоћи.

Овом састанку присуствовало је око 100 пријатеља црвених који су, углавном, и водили акцију да се клуб оснује. Уводну реч одржао је г. Милош Вучетић изложивши укратко циљеве и рад око организације друштва, па је затим одмах изабрана управа клуба. За првог претседника изабран је г. Милан Поповић, пристав Банске управе, потпретседник је г. Пера Огњановић, претседник Финансиске контроле, а за благајника је изабран г. Бора Гагић. Од познатијих спортиста у управни одбор су изабрани гг. Милоје Добродолски, чиновник Финансиске дирекције, Обрад Мијатов, чиновник „Путника“, Љуба Владимировић кројач, Иван Бајић, кројач, Сава Панков, Мита Грујић и други.

После г. Вучетића говорио је још г. Добродолски који је на крају изјавио да се овај клуб ограђује од тога да постане клуб шовинистички расположених навијача. Клуб жели да помогне Војводини што бољи развитак и то под повољнијим моралним и материјалним условима.

Претседнику клуба г. Поповићу поверено је да изврши редакцију правила и што пре их поднесе властима на одобрење.

ПОСЛЕ ВАЖНЕ ОДЛУКЕ ЈПС-А

„Галеб“ ће предузети мере ради што бољег организовања пливачког државног првенства у Новом Саду

Као што смо већ јавили, новосадски пливачки клуб „Галеб“ примио се да идуће године организује утакмице за државно првенство у пливању. Утакмице ће се одржати у Новом Саду 20 и 21 августа 1938, а већ сада је обезбеђено сигурно учешће дубровачког „Југа“, сплитског „Јадрана“, сушачке „Викторије“, Љубљанске „Илирије“, затим пливачких клубова из Београда, Загреба, Херцегновог, Сомбора, Карловца, Марибора, Сенте и Петровграда.

Вредни и заслужни „Галеб“ примио је на себе велику и тешку дужност, коју ће он сигурно са успехом обавити. Организација ових приредаба је замашна и тешка и „Глеб“ ће већ почетком године почети са припремама. Очекује се да ће и надлежне власти помоћи приређиваче, како би ова највећа спортска приредба, што је икада приређена у Новом Саду, што боље успела.

Јер, изградња пливачке стазе, старта и трибина изискива велике новчане издатке.

„Ференцварош“ у Загребу

Загреб, 16 децембра. — Будимпештански „Ференцварош“, овогодишњи победник у Средњеевропском купу и јесењи првак Мађарске, гостује у недељу 19 о. м. у Загребу, где ће одиграти једну интернационалну утакмицу са Хашком.

„Ференцварош“ ће играти у овој постави: Хада (13), Татраи (13), Кораљи (26), Магда (23), Полгар (16, Лазар (32), Тенцер, (7), Киш (3), др. Шароши (40), Толди (37), Кемењи (10). Бројеви у загради означују број репрезентативних утакмица.

—o—

Милорад Огњанов ће поново приступити „Војводини“

Дугогодишњи играч с. к. „Војводине“ који је касније играо у београдској Југославији, у загребачком Хашку, у Бездану и најзад у Швајцарској, решио се да више не напусти нашу земљу, него да се пријави за један од својих бивших клубова.

Колико дознајемо, највише изгледа има да се Огњанов пријави за с. к. Војводину, која му је обезбедила једно добро и сигурно намештење.

САЗ ИГРАЛИШТА

Зрнца

На игралиштима је чест случај да непозвана лица седну у ложе које им не припадају. Например, на игралишту „Карађорђе“ потсавез, судије и новинари имају по једну ложу. Међутим, на утакмицама у тим ложама видеће сваког другог пре само не члана потсавеза, футбалског судију, или новинара. И још ако један од ових функционера дође и замоли за своје место, непозвани се буни, протестује и скоро да вам скочи у лице.

Требало би да клубови учине једном реда на својим игралиштима и да се зна, најзад, где ко седи.

МАЛИ ОГЛАСИ

АКВИЗИТЕРЕ — АГЕНТЕ

са високом зарадом прима **„Лукс“ радио Марко Дослер,** Нови Сад, Краља Александра 24 (4486)

НАШУ НЕКРЕТНИНУ

на најлепшем месту у Новом Саду у Краља Александра ул. 15 намеравамо продати. Ближи услови у самој згради код **Патер Поликарпа** дневно од 9—11 час. (4477)

ПЕКАРСКИ ИНВЕНТАР

за белу и црну пекару продаје се. Тражим намештење у пекарској струци као пословођа. **Рајчетић Иван,** пекар, **Жабаљ.** (4478)

ЗАХТЕВАЈТЕ

од свога трговца, нека Вас послужи само са одличним домаћим дрвеним брикетним угљеном

ЛИКАЛИТ

ИСПОРУКЕ ВРШИ:

Дрвара ВАТРА

Д. БРАЈЕР

Телефон 30-88 или Луја Бартуа ул. 17

ради његових преимућстава **не смрди, нема прашине, трајно гори**

ОГЛАС И УСЛОВИ ДРАЖБЕ

Посл. бр. II. Дн. 7392/37.

Сремски као земљишнокњижни суд у Новом Саду у извршном предмету тражиоца извршења Тунгсрам анонимно електрично друштво из Цириха фил. у Загребу против извршеника Мајтан Павла односно Кристовић Фрања и жене му Терезије р. Мунка из Новог Сада ради 3100 дин., одређује на молбу тражиоца извршења ради намирења главнице од 2982 дин. са 8% камата од 1 јула 1932 те трошка за дражбену молбу и поступак око утврђивања вредности, који се установљава са 815 дин., јавну продају некретнина, које леже на подручју Окружног суда у Новом Саду, Сремског суда у Новом Саду и општине у Новом Саду, уписаних на имену Кристовић Фрање и жене му Терезије рођ. Мунка у земљишнокњижном улошку бр. 5900 топогр. бр. 4788/89 плац са површином од 204 кв. хв. на коме постоји и назидана зграда од тврдог материјала за становање са осталим пузпросторијама општине Нови Сад.

Утврђена вредност ових некретнина износи 40.000 дин. словом четрдесетхиљада динара.

За одржавање дражбе одређује се дражбено рочиште код овога суда у соби број 22 на дан 15 јануара 1938 у 10 сати, уз дражбене услове који се овим утврђују:

Некретнине, које су предмет дражбе не могу се продати испод ½ утврђене цене, односно испод 20.000 дин. словом Двадесетхиљада динара.

Они, који намеравају узети учешћа у надметању дужни су на руке изасланика положити у име кауције 10% од искличне цене у готовом или у одговарајућим вредносним папирима способним за кауције а чији се курс има рачунати према наређењу § 42 зак. чл. 60 1881 или му предати признаницу о претходном положењу кауције у судски депозит и потписати услове о дражби (§ 147, 150, 170 зак. чл. 60 из 1881 г. и § 21 зак. чл. 40 1908 год.)

Онај, који за некретнину понуди више од искличне цене а нико не понуди више од њега дужан је одмах надопунити постотку искличне цене, установљену кауцију и до толико истог постотка по њему понуђене цене Ако тој дужности не удовољи, његова се понуда неће узети у обзир и не може суделовати у дражби, која се имаде одмах наставити.

Купац је дужан куповнину заједно са 5% камате која се рачуна од дана дражбе, у три једнака оброка положити код судске депозитне благајне Државне хипотекарне банке, главне филијале у Н. Саду и то први оброк у року од 15 дана, други у року од 30 дана а трећи у року од 45 дана, рачунајући од дана када дражба постане правомоћна. Кауција ће се урачунати у последњи оброк.

Купац је дужан сносити после дана дражбе доспеле порезе, као и све у § 184 оврш. зак. наведене дажбине, које некретнине терете и најзад преносну пристојбу, без урачунавања у куповну цену.

Ако се рачунајући од дана дражбе у року од 8 дана не поднесе претставка, а у року од 15 дана накнадна понуда, овај ће суд издати купцу уверење о купу, на основу којег ће купац моћи узети у посед купљене некретнине.

Када дражба буде постала правомоћна, а купац буде удовољио дражбеним условима, овај ће суд по службеној дужности одредити, да се право власништва некретнина укњижи на име купца.

Ако купац у одређеном року не удовољи дражбеним условима губи кауцију, а онај који је опроштен био од полагања кауције, дужан је у року од 8 дана од дана позива овога суда, положити кауцији одговарајућу сврху у судски депозит и суд ће на молбу ма којег интересента одредити поновну дражбу.

Позивају се сва лица која на горњем земљишту имају такво право због којега дражба не би била допуштена пријаве своје право суду најдаље на дражбеном рочишту и то пре него што отпочне дражбовање јер се иначе то право у погледу дотичног земљишта на штету поштеног купца неће моћи више остварити.

Дражбени услови могу се погледати код овога суда собе број 18 за време званичних часова.

Сремски суд у Новом Саду
Судско одељење II. дана 8 X 1937 г.
Максимовић Б. Лазар, судија

ОБЈАВА ЈАВНЕ ПРОДАЈЕ

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60 1881. објављује, да ће услед решења сремског суда у Новом Саду бр. И. г. Мен. 695/1936 у корист тражиоца извршења Матковић Живка из Новог Сада, кога заступа др. Видаковић Рудолф адвокат у Новом Саду, против дужника из Новог Сада, за наплату 500 и 6000 дин. гл. и п. п. на јавној дражби продати ниже наведене покретне ствари, пописане у пленидбеном записнику сремског суда у Новом Саду Посл. бр. Ад. Ш И. 2045/1937 и процењене на 8000 динара и то: коњи, кола, свињи и слама.

Јавна дражба ће се одржати на дан 30 децембра 1937 год. после подне у 3 часа у Новом Саду у кући извршеника Руменачка ул. бр. 1.

Заплењене покретне ствари на темељу §-а 230 овршног закона из 1930 неће се продати испод једне трећине процењене вредности.

Изврш. бр. 255/37 Н. Сад, 14 дец. 1937.

Ј. Б. Станковић, суд. изврш.

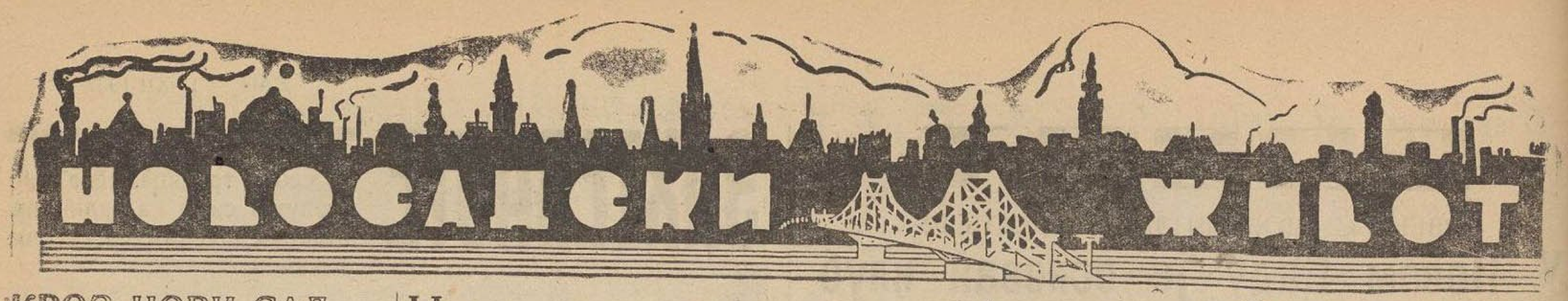

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. **Музеј Матице српске** отворен је од 11—12 часова.

РЕСТОРАН ХОТЕЛА „КРАЉИЦА МАРИЈА“ свако вече дансинг. Свира Новосађанима најомиљенији џаз-оркестар „Русијан“. **Директор Марковић.**

ХОТЕЛ „СРПСКИ КРАЉ“ Свако вече дансинг. Севдалинске певачице. Отворено до зоре.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

од 11 до 17 децембра

Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон бр. 27-40.

Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон бр. 29-51.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Кнез Милош“ Ш. Д. Б. НОВИ САД Трифковићев трг 3-I. Телефон 20—20 и 32—42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. Крагујевац: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Женско дете Катице Зрнков, надничарке, женско дете Петра Јањића, служитеља и Анке Куртовић. — Мушко дете Јулке Јовановић, домаћице. — Женско дете Вероне Пеце, надничарке. — Женско дете Петра Кулојевића, чиновника и Тинке Шубић. — Мушко дете Јована Милинковића, војно техн. чиновника и Љубице Розмиров. — Мушко дете Саве Драгојевића, столара и Јелене Клаус. — Мушко дете Рудолфа Буторца, чинов. Држ. болнице и Евице Кендрић. — Оливера-Анђела, кћи Вилима Тондола, пословођа цигљане Срп. банке и Смиљане Михајловић. — Женско дете Јосипа Перне, сарача и Ангеле Раде. — Мртво рођено женско дете Бранка Сувачаров, фризера и Марије Хрњачки — Зорица, кћи Косте Димитријевића, корпара и Вукосаве Милић. — Илонка, кћи Габор Ковача, текстилни фарбар и Кате Класовић.

Венчани су: Михаљ Ердељи, радник и Јелена Шош. — Станко Сучевић, пекар. помоћник и Ана Антал. — Иштван Фогараши, кројач и Капати Злата Аранка.

Умрли су: Лазар Арсенин, радник стар 56 година.

—o—

Културно-просветну секцију „Будућност“ основао је Југословенски раднички савез

Оснивачку скупштину Културно-просветне секције Југословенског радничког савеза „Будућност“ отворио је г Милош Илијашевић изневши циљ и потребу оснивања ове секције. У новоизабрани управни одбор ушли су гг. Милош Милијашевић, претседник, Петар Бурић, секретар, Ђорђе Гуцунски, благајник. Осим ових изабрано је још десет чланова управног и надзорног одбора. Упис у ову секцију врши се сваке недеље од 2—5 часова после подне, у просторијама савеза (Његошева улица број 9).

Новосадски шаховски клуб спрема за зимску сезону велике шаховске утакмице

Управа Новосадског шаховског клуба приредиће у току ове зиме, своје редовне шаховске утакмице. Турнир другоразредних играча отпочеће 28 децембра, и за победиоце одређене су сем новчаних награда, и три лепе награде у предметима. После довршеног квалификационог турнира, отпочеће прворазредни турнир за првенство Новог Сада. Новчане награде износе 300, 200 и 100 динара, а одређен је, сем тога, за будућег првака, један нарочити леп поклон у вредности од 1500 динара, а сем тога још двадесетак разних поклона.

За обе утакмице влада у шаховским круговима живо интересовање. За учествовање ваља се пријавити претседништву одн. секретаријату, за време послеподневних и вечерњих састанака у клупским просторијама (кавана Асторија, Вилсонов трг).

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Одлуком Министарства финансија унапређени су за финансиске приставе гг. Петар Петровић, Жарко Докић, Војислав Јуришић, Феодор Тот и Константин Пахањ, чиновнички приправници при Дунавској финансиској дирекцији у Новом Саду.

На православног св. Николу 19 о. м. у недељу трговачке радње могу бити отворене преко целог дана, с обзиром на претстојеће католичке божићне празнике, према обавештењу из Удружења трговаца.

Примариус др. Златоје Поповић, гинеколог отпутовао је у иностранство и неће ординирати до 1 јануара.

Чудо модерне радиофоније; ОРИОН радио апарати. ГЕЛБ, Краља Петра II бр. 23.

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 16 децембра 1937.

У берзанском промету данас закључено:

ПШЕНИЦА: Бачка 78-79 2% к. д. 175—177; Банатска 78-79 2% к. д. 171—178; Сремска 77-78 2% к. д. 175—177; Славонска 77-78 2% к. д. 176—178; Лађа Тиса 78-79 2% р. к. 177—179; Лађа Бегеј 78-79 2% р. к. 176—178.

РАЖ: Бачка к. д. 172—174.

ЈЕЧАМ: Бачки и Сремски 63-64 к. д. 128—130.

ЗОБ: Бачка, сремска и славонска к. д. 122—124.

КУКУРУЗ: Бачки и сремски стари к. д. 104—106; Банатски стари к. д. 101—102; Сушени пар. Инђија к. д. 95—96.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 272.50—282.50; број 2 252.50—262.50; број 5 232.50—242.50; број 6 212.50—222.50; број 7 182.50—192.50; број 8 125—130; 0гг и 0г сремско и славонско 270—280; број 2 250—260; број 5 230—240; број 6 210—220; број 7 180—190; број 8 125—130.

МЕКИЊЕ: Бачке, сремске и банатске к. д. 90—93; у јута врећама Лађа р. к. 93—94.

ПАСУЉ: Бачки и сремски бели без врећа к. д. 204—206; Бели лађа без врећа р. к. 207—209.

МАСТ: у кантама по 25 кг бруто за нето 1050—1075.

ТЕНДЕНЦИЈА: Непромењена.

ПРОМЕТ: Средњи.

Суботички новинар г. Карло Хаваш, уредник мађарског листа „Напло“, одржао је синоћ предавање у Мађарској грађанској касини о теми: „Жена и поезија у животу“. Ово предавање приређено је у оквиру културне вечери по програму мађарских културних друштава.

Конференција радника и радница управе монопола одржана је јуче у гостионици Проке Вујкова. На конференцији је било присутно око 200 радника. Говорник је био г. Васа Бесермењи, претставник Југораса, који је радницима говорио о потреби организовања.

Јахачки отсек Соколског друштва приређује у ресторану Народног спомен-дома, у недељу, 19 о. м., своју чајанку. Том приликом одржаће се и шаљива пошта са вредносним наградама, које су изложене у излогу радње г. Владе Теокаровића. Почетак чајанке је у 4 часа после подне, а свира одличан џаз.

—o—

НОВОСАДСКИ ЕПИГРАМИ

Наше крађе

У нашем се Новом Саду
Разноврсне ствари краду,
Краду пећи и алате,
И коцкарске апарате.

Крадљивци су фине птице
Краду шунке, кобасице,
Кад власници и не слуте —
Краду бунде и капуте

Краду паре на све стране,
Па шубаре, кишобране,
Краду образ, краду част,
Краду места, краду власт...

Краду ствари старе, нове,
Краду футбал и дресове,
Краду млади, краду стари,
Свакојаке краду ствари.

Свашта краде ко је зао
И коме је морал труо,
Ал' већ давно нисам чуо
Да је књигу ко украо!

Абуказем јуниор

Заказано књижевно вече Магице српске неће бити одржано

Заказано књижевно вече Матице српске, које је требало да се одржи у петак 17 о .м., у 20.15 часова, неће бити одржано.

—o—

Други час Народног конзерваторијума

У великој дворани Народног Спомен-дома одржан је јуче други овогодишњи час Народног конзерваторијума, ове младе установе која има да просвети у музичком погледу широке масе нашега грађанства.

Мора се признати да је Народни конзеваторијум већ до сада успео да заинтересује за своје приредбе једну нову публику, коју иначе не виђамо у концертној дворани. И баш та публика, изгледа нам, прати са највећим интересовањем излагања предавача, као и поједине музичке тачке. Значи да је Народни конзерваторијум на добром путу и да ће стварно успети да прошири круг пријатеља уметничке музике. Треба издржати и наставити!

Г. Бранко Зјалић, композитор и наставник Музичке школе „Бајић“, изложио је јасно и популарно у чему је значај Сметанине и Дворжакове личности, великих словенских уметника, оснивача чешке уметничке музике, дао је слику њихова живота и оценио појединачно њихов стваралачки рад. У концертном делу истакла се нарочито београдска оперска певачица гђа Злата Ђунђенац-Гавела, која је зрелом уметношћу, срдачно и једноставно отпевала песме и арије Дворжака и Сметане, праћена на клавиру сигурно и музикално од гце Перенчевић, чланице Народног позоришта Дунавске бановине. Инструментални део концерта био је такође на одговарајућој уметничкој висини. Сметанина свита „Из домовине“ (г. Седлачек и гца Перенчевић), а особито величанствени Дворжаков „Трио у еф-молу“ (гг. Седлачек, Синилшчиков и Весановић, наставници Музичке школе „Бајић“) изазвали су врло срдачно одобравање публике. Овај стилски програм другог часа Народног конзерваторијума оправдава наде да ће рад Конзерваторијума и у будућности бити вођен у духу високих уметничких настојања, која ће зацело наићи на разумевање наше јавности. Већ и сада Народни конзерваторијум има своју публику која прати његов развој са симпатијама.

Д.

—o—

КРСНЕ СЛАВЕ

Своју крсну славу Св. Николу, прославићу у кругу своје породице, те уобичајене посете тога дана нећу примати. **Јован Тотовић,** индустријалац.

МЕБЛИРАНА СОБА

са употребом купатила и телефона издаје се од 1 јануара уз умерену цену: Јована Ђорђевића, 2/II лево (палата „Дневник“).

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Ст. Брановачког 11 — Власник: за ДАН к. д. СВЕТОЗАР ЋИВАНОВИЋ, Јована Бошковића 1
Штампа „Дан“ к. д., штампарско предузеће Краља Александра ул. 7.